

2024

Årsrapport NAML

Merete Bellingmo

NAML

31.12.2024

ÅRET 2024

Som mange andre år var også dette året preget av endring. Endringskompetanse er viktig når skifter av strukturer skjer fort.

For NAML fikk vi et skifte på fagansvarlig fra 1.april. Ida Tindeskog ble ansatt som ny fagansvarlig. Med hennes brede erfaring og engasjement har hun allerede satt sitt preg på organisasjonen og arbeidet med å styrke bransjens faglige plattform.

Ida har også tatt gode grep rundt kommunikasjonen vår og presentasjonen av våre aktiviteter på SoMe, spesielt Facebook. Hun har fått revidert og gjennomgått vår hjemmeside og frisket den opp. Den er nå mer aktiv og viser bedre hvilke aktiviteter som gjøres i NAML.

Vi har også startet det nye året med å besøke de forskjellige regionene, hvor Ida fikk presentert seg med sin faglige tyngde. Hun har tatt tak i faglige arrangement og nettverket med skolene.

Det ble valgt ny styreleder under årsmøtet i Narvik 8. og 9. mars. Ruben Høie ble valgt som ny styreleder. Hans visjon om å fremme samarbeid og innovasjon blant medlemmene er et friskt pust for bransjen. Høie har spesielt satt søkelys på å utvikle nye tiltak for å forbedre samspillet mellom regionene, styret og organisasjonen sentralt.

Lovendringer og forskrifter

Fra 1. juli ble det innført nye krav til arbeidsavtaler. Disse endringene sikrer bedre rettigheter for ansatte og stiller tydeligere krav til arbeidsgivere. De nye reglene inkluderer blant annet detaljerte krav til stillingsbeskrivelser og bedre regulering av arbeidstid, noe som har blitt godt mottatt i bransjen.

Videre ble det gjennomført en høring om endring av forskrift for fremmede arter. Forslagene har skapt debatt blant aktørene i bransjen, men i NAMLs høringssvar står det at det er grøntanleggsbransjen som bør få gjøre miljørisikovurderingen der økologisk risiko kun gjelder for deler av landet. Planter som utgjør risiko i kun deler av landet bør derfor ikke leges inn i forskrift. Listen over forbudte planter bør holdes kort og det bør settes av midler til å bekjempe de skadelige artene.

Heder og anerkjennelser

Ravnedalen Naturpark i Kristiansand ble utnevnt til Årets Grønne Park 2024. Parken ble anerkjent for sitt omfattende arbeid med å kombinere estetikk og funksjonalitet, og bærer preg av god skjøtsel over lang tid.

ELCA, European Landscape Contractors Association, ble utnevnt som ekspertgruppe for naturrestaureringsforordningen. Denne utnevnelsen gir bransjen en tydeligere rolle i det europeiske miljøarbeidet og fremhever viktigheten av landskapsforvaltning i storskala naturrestaureringsprosjekter.

Faglig påfyll og samarbeid

Park- og Anleggsmessen 2024 bød på faglig inspirasjon og innovative konsepter. Arrangementet samlet aktører fra hele landet og styrket nettverkene innen bransjen. Spesielt fikk digitalisering og smarte løsninger for drift og vedlikehold mye oppmerksomhet.

Lanseringen av en nordisk håndbok for naturbaserte løsninger (av NINA) var et annet høydepunkt. Håndboken gir praktisk veiledning for å gjennomføre naturbaserte metoder i urbane og rurale områder, og har allerede blitt tatt i bruk av flere aktører i bransjen.

Vi holder fast i eierskapet til naturrestaurering gjennom artikkelserien i våre nyhetsbrev våren 2024 og fagdagen i august hvor professor Gro Sandkjær Hansen, Oslo Met og NMBU, utpekte vårt fag som hovedaktør for kompetanse i håndtering av naturkrisen ved naturrestaurering.

Arbeidet til EU-prosjektet Team#up på Veia begynner å bære frukter og i 2025 kan man gå de første studiene prosjektet har presentert i naturrestaurering. Emnene myrrestaurering og blomstereng. Flere emner innen naturrestaurering forventes etter hvert.

Utfordringer og muligheter

Til tross for mye positiv utvikling, har året vært preget av bekymringer rundt økonomiske utfordringer. Bygg- og anleggsbransjen landet rundt har rapportert om flere konkurser og en forsiktighet med å planlegge for 2025. Dette har også hatt en indirekte innvirkning på anleggsgartnerbransjen, spesielt på mindre aktører som er avhengige av stabile oppdrag.

Mangelen på utdanningstilbud innen byggfag i Nord-Norge er fortsatt et tema som krever vår oppmerksomhet. NAML har etablert en god dialog med Kvaløya vgs hvor vi ønsker utdanningstilbud i anleggsgartnerfaget. På tross av mye lobby virksomhet med administrasjon og politikere i Troms fylkeskommune og ikke minst flotte innslag i lokalpresse og NRK fikk vi ikke det vedtaket vi ønsket dette året. Men det er åpnet slik at vi kan tilby fellesfagene våre lærlinger i Troms fylke. Et steg i riktig retning.

Et lyspunkt i årets kamp for utdanningstilbud kom fra Mysen videregående skole, hvor anleggsgartnerlinjen ble reddet etter utrettelig innsats fra lokale ildsjeler i bransjen. Gjennom koordinert arbeid mellom skolen, NHO Byggenæringen, NAML, politikere og i aller høyeste grad de lokale bedriftene, ble det sikret at dette viktige tilbudet fortsatt vil være tilgjengelig for kommende generasjoner av anleggsgartnere. Denne seieren viser verdien av lokal mobilisering og engasjement.

Avslutning

Gjennom samarbeid, innovasjon og en felles innsats for bærekraft har anleggsgartnerbransjen i løpet av 2024 lagt et solid grunnlag for fremtiden. Dette arbeidet viser at bransjen ikke bare tilpasser seg nye utfordringer, men også aktivt former sin egen utvikling. Med en sterkere faglig plattform og økt fokus på bærekraft og utdanning, går bransjen inn i 2025 med ambisjon og optimisme.

Med årsmøtet i Mandal i mars som årets første møtepunkt kommer vi sammen for å bryne oss på gleder og utfordringer for 2025.

Våre medlemsbedrifter har sterk faglig styrke, står for seriøsitet og ansvarlighet og har blikk for fremtiden. Sammen skaper og utvikler vi bedriftene for fremtiden.

Merete Bellingmo

Daglig leder NAML

OPPGAVER OG SAMARBEIDSPARTNERE

HØRINGER 2024

Det har i perioden blitt besvart flere høringer.

Mange høringer er valgt og utarbeides i fellesskap med øvrige bransjer i BNL. Fellesskapet gir større tyngde på samlede svar om høringene. NAML har her vært med i utarbeidelsen av høringen, og felles hørings svar er sendt inn.

Av høringer NAML har valgt å sende som vår egen er:

- Dimensjonering-videregående skoler. Troms fylke
- Dimensjonering -videregående skoler. Østfold fylke
- Fremmedarter

Hørings svar Miljødirektoratet-Fremmedarter

Miljødirektoratet forslår å legge ytterligere 95 planter under forskriften som forbyr innføring, utsetting og omsetting av dem. NAML samsnakket med bla a Gartnerforbundet, ILA ved NMBU, FAGUS og NLA i prosessen og leverte eget hørings svar i desember. NAML opplevde høringsnotatet for mangelfullt i form av at konsekvensene for forslaget ikke var tilstrekkelig utredet. NAML etterspør en kort "forbudsliste" som også kan følges opp med bekjempelse og ber Miljødirektoratet la prosjekterende bedrifter selv gjøre Miljørisikovurdering ved bruk av planter i stedet for å forby dem. I tillegg oppfordret vi til å ikke forby planter som var en økologisk risiko i kun deler av landet.

NAML-Pro

Dette er NAMLs tilbud til medlemmene for profesjonalisering og digitalisering av bedriftene. NAML-Pro, NAML sitt egne KS/HMS system..

Pr 31.12.2024 er det 14 medlemsbedrifter som bruker NAML-Pro og 2 prøvebrukere. Det er avholdt presentasjonsmøter for nye aktuelle brukere av systemet.

Det er opprettet en lukket Facebook-gruppe for brukere av systemet slik at man kan stille spørsmål og få svar fra andre brukere.

Erfaringer så langt er at de som benytter løsningen fullt ut, er fornøyd.

MØTEPLASSER OG FELLESSKAP

Regionale møter gjennom året

I år sendte vi julekort ut til alle medlemsbedrifter og samarbeidspartnere. Siden vi ila året, hadde sett minst til bedriftene i Øst besluttet vi å ta en rundtur for kortere og lengre besøk til bedriftene i Øst. I den anledning kom vi innom 18 medlemsbedrifter fordelt på 3 dager.

Møter med medlemmer

Webinarer tirsdager

Oss håndverksbransjene i NHO Byggenæringen har samlet oss om å gi et kort webinar hver måned gjennom året. Tidspunktet er tirsdager kl.8.15 til 9.00.

Det gis et bredt spekter av tema. Rørentreprenørene stiller ressurs som arrangør for fellesskapet. Ønske på tema kan meldes inn til sekretariatet NAML. Dette tilbudet er godt besøkt av våre medlemmer gjennom året 2024.

Webinarene har vært godt besøkt.

Fagdager i Oslo 22. og 23. august

Fagdager 2024 ble gjennomført i Oslo og dag 1 var en vandring langs Akerselva med innlegg fra 8 forskjellige medlemsbedrifter i deres anlegg og fra Oslotrær og AsplanViak i tillegg til et historisk tilbakeblikk ved Oslo Museum. Kaffepause og lunsj underveis var kjærkomne i dårlig vær og gjennomføringen kunne neppe vært med en annen gjeng enn en gruppe sporty anleggsgartnere da det regnet kontinuerlig. Middag og hyggelig lag var en selvfølge på kvelden.

Dag 2 var i Næringslivets Hus på Majorstua med tema: "Areal og natur – hvor ligger løsningene på naturmangfoldkrisen", "NHO byggenæringens policy for natur og areal" og "Hva er EPD og hvorfor er EPD viktig?"

32 deltakere fordelt på 12 bedrifter og 3 leverandører.

Nyhetsbrev sendes ut til alle medlemmer minimum hver 14.dag. Finnes på naml.no som nyhetsbrev og er tilgjengelig etter utsendelse. Nyhetsbrevet sendes i dag til dag 119 mottakere.

Naml-nytt er vårt "medlemsblad". Her sendes redaksjonelt stoff som ligger tilgjengelig i verdensveven for alle.

Fagdag 2024. Litt lek og moro på tross av regnvær

Bedriftsbesøk og medlemsmøter

Sekretariatet har i 2024 besøkt 26 bedrifter og deltatt i 5 regionale medlemsmøter i tillegg til 4 årsmøtene ute i regionene.

Nord:

2tal Utemiljø AS
Markussen, A. A/S (i Tromsø)
Tangen Uteanlegg AS

Vest:

Anleggsgartnermester Askeland AS
Jans Hageservice as
Anleggsgartnermester Boasson A/S
Anleggsgartnermester Wikholm AS (i anlegg)

Øst:

Agaia as
Akershusgartneren as
Anleggsgartner Bjørnar Evje
ANLEX AS
Gartnerhagen as
Øst
Gjennestad videregående skole
Håkonsen & Sukke Landskapsentreprenør AS

Kreativt Landskap AS
Maskin og utemiljø AS
Skaaret Landskap AS
SL Steinlegging
Strandman A/S
TNT Landskap as

Tranby A/S
UTEANLEGG AS
Ureist AS
Millstein as (i anlegg)
CH Prosjekt as
Bergknapp as (i deres arrangement)

NAML.no

Naml.no har i 2024 fått en oppussing med justering av tekst og utskifting av bilder. I tillegg har vi fått en aktiv kalender med oversikt over NAMLs aktiviteter (kalt "kurs og arrangementer") med lenker til andre aktuelle kalendere og kurstilbydere som NHO Byggenæringen, EBA osv. Dette arbeidet vil fortsette i 2025.

Øverst på forsiden har vi festet en knapp som går til siden med oversikt over alle medlemmene i NAML, under "Vi bygger grønt" og "Finn anleggsgartner". Vi har også fått en ny header som lenker til NHO sentralt, NHO regionalt og NHO Byggenæringen blant annet.

SoMe

Aktiviteten på Facebook og LinkedIn har økt gjennom 2024 og målet er at alle viktige saker vi sender ut i sosiale medier eller nyhetsbrev skal kunne finnes på naml.no under nyheter eller i kalenderen.

Logo

NAMLs logo har fått en modernisering. Logotreet har blitt modernisert og vi har fått ny logo som presenterer oss som Norske Anleggsgartnere, NAML slik at alle som ikke kjenner oss forstår hvem vi er

REKRUTTERING AV MEDLEMSBEDRIFTER TIL FORENINGEN

Flere bedrifter er fulgt opp etter tips fra medlemsbedrifter eller funnet interessante av sekretariatet.

Vi har hatt to bedriftsbesøk med presentasjon av NAML. Det er hos Bjørns hage og GHL Hage & Landskap.

Sekretariatet har dialog med 8 bedrifter angående medlemskap: GHL, Grønt grep, Løvold, Anleggsgartner Øst, Steinsystemer, Bjørns hage, Helminsen AS, VegTec.

NAML satset på større synlighet som bransjeorganisasjon på Park og anleggsmessen med egen stor stand og nytt profileringsmaterieil. Hovedmål for vår deltagelse på Park og Anleggsmesse er å synliggjøre NAML som bransjeorganisasjon og rekruttere medlemmer samt kunne møte våre medlemmer. Vi fikk god dialog med flere av de potensiell bedriftene og noen nye bedrifter ble notert.

FLORENSE - ET KVINNENETTVERK

Etablert 28.november 2024 og presentert under Park og anleggsmessen. Et kvinnenettverk som skal inspirerer, utvikle og gi kvinner i bransjen de ressursene og den støtten de trenger for å lykkes. Målet er å rekruttere kvinner, beholde kvinner og utvikle kvinner i bransjen.

Sekretariatet har vært delaktige i å etablere kvinnenettverket for anleggsgartnerfaget "Florense" . Nettverket har egen Facebook side og nyhetsbrev og har som mål å arrangere en fysisk samling i august 2025.

Initiativet til nettverket kom fra Vaar Havnelid fra Skaaret Landskap og Bea Rosted fra Agaia. Samlet i styret er også Braathen landskap og A. Markussen representert.

BLIANLEGGSGARTNER.NO

Det ble arrangert Rekrutteringsnettverk 2024.

Rekrutteringsnettverk for anleggsgartnerfaget ble arrangert 29. til 30. Oktober i Tvedestrand og Arendal. 43 deltakere fordelt på 11 bedrifter, 11 skoler og 3 opplæringskontor. Dag 1 gikk til en viktig oppdatering hver enkelt skole og befarings på Langbrygga i Arendal ved Tor Bjørn Oveland. Dag 2 holdt vi konferanse på hotellet med temaene "Plantevalg.no", "Hvorfor Naturrestaurering?", "Hvordan forberede eleven på arbeidslivet?" og "behov for nasjonale retningslinjer for fagprøver".

REKRUTTERING AV LÆRLINGER TIL FAGET

Det er i dag tilbud om VG2 anleggsgartner ved 15 skoler i landet. Sekretariatet har som ett av sine hovedmål å jobbe med rekruttering til faget. Vi har vår egen nettside Bli anleggsgartner.no som samler aktiviteter og er en ressurs i rekrutteringsarbeidet.

Blianleggsgartner.no med facebook og instagram konto er aktive.

SoMe rekrutteringskampanje på Facebook ble gjennomført januar 2025 i områdene der NAML har medlemmer.

Rekruttering til bygg og anlegg.

25.000 elever på ungdomskolen var påmeldt lanseringen av filmen hvor Jonis Josef blant annet er anleggsgartner hos A. Markussen i Tromsø i høst. Den ble vist i sin helhet sammen med innslag hos de andre fagene i bygg og anlegg. Den distribueres fortsatt og presenteres også som SoMe kampanjer. Den er laget av Ung i Bygg og Anlegg (UBA) for NHO Byggenæringen.

NAML fikk klippet ut delen hvor Jonis er anleggsgartner. Denne ble vist på Park og anleggsmessen på skjerm ved NAMLs stand.

Det er gjennomført flere møter for å få etablert utdanning i Troms fylke. Sekretariatet sammen med A. Markussen hadde møte med leder av utdanningskomiteen i Troms fylke, Cecilie Mathiesen, om ønsket utdanningstilbud på Kvaløya vgs.

Sekretariatet fulgte opp den politiske prosessen fra før sommeren og frem til vedtak i desember. Vi leverte høringsvar og fulgte opp dette i politiske prosesser. Det er etablert et godt samarbeid med skolen. På tross av flertall i utvalg og støtte i y-nemder og utdanningsutvalg fikk forslaget ikke flertall i fylkestinget.

Kvaløya vgs og NAML vil fortsette jobben med å få etablert en skole tilbud på Kvaløya tilpasset bedriftene i Troms. Det ble flott en sak på NRK Nordnytt om manglende tilbud for anleggsgartnerfaget nord for Trøndelag.

Lengre sør i Østfold er det utført en kamp for å hindre nedleggelse av skoletilbudet på Mysen vgs. Den ble utkjempet på mange nivå. Lokalt fulgte ressursgruppen av bedrifter på Mysen opp saken i SOME og med direkte møte med politikere og administrasjon i Østfold. Sammen ble det seier på Mysen og skoletilbudet ble opprettholdt.

Sekretariatet fulgte opp den politiske prosessen fra før sommeren og frem til vedtak i desember. Arbeidet var å lage gode tekster til forslag og få gjennomslag og flertall for disse i de ulike nemder, utvalg og fylkesting i Østfold fylkeskommune. Det ble dekning av NRK Østlandssendingen om trussel mot nedleggelse av tilbudet ved Mysen VGS.

NHO Byggenæringen var, sammen med EBA og NAML, hos statssekretær Tore Sandvik (Ap) i Nærings- og Fiskeridepartementet i møte om ny lærlingeklausul og Norgesmodellen. Vi forklarte at byggenæringen mangler ikke læreplasser og at det nå trengs felles innsats for å etablere flere klasser våre fag som er et offentlig ansvar og for skaffe fleire søkere som er næringens ansvar.

Høsten og vinteren ble det kjørt en SOME- kampanje for rekruttering til Vg1 yrkesfag nasjonalt. Denne kampanjen foregikk fra november-23 tom søknadsfrist 1.mars 202, likt året før. Denne var finansiert av NHO og Kompetanseforum var ressursgruppe for utvikling av filmen.

Innholdet i utdanningen er viktig. Kjerneplantelista er en liste med plantenavn som bransjen forventer at kandidatene skal kunne når de står til fagprøven i anleggsgartnerfaget.

Arbeidet med å revidere kjerneplantelista kom i gang etter Rekrutteringsnettverket i oktober 2024. Arbeidsgruppa representerer hver landsdel i tillegg til en representant fra skolene og fra opplæringskontor. Arbeidet med ny liste ferdigstilles ila vinteren 2025

HAGEMESSEN 2024

NAML deltok på felles stand for rekruttering til faget med SOA, Fagus, NMBU, Veia og Bad Park Idrett

NAML Øst arrangerte skole NM hvor skoler og lærlinger fra våre medlemsbedrifter bygget visningshager. Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun delte ut 1. plass i NM i anleggsgartnerfaget.

PARK OG ANLEGGSMESSA 2024

Park og Anleggsmessen 2024 ble avholdt 27. og 28. november.

Messa ble gjennomført på Nova Spektrum sammen med Kommunalteknisk messe som deltok i hall C for første gang. NAML var fornøyd med satsning på mer synlighet med egen stand på messa og hadde produsert nye løpesedler for rekruttering av nye bedrifter. Vi fikk til en aktiv stand med "air golf" som engasjerte elevene som var innom og visning av Ung i Bygg og Anlegg sin film da Jonis Josef besøkte anleggsgartnerne i Tromsø (A. Markussen).

Vi var også ansvarlige for messas fagprogram. Fagprogrammet inneholdt i 2024 tema som Fremmedarter, karbonfangst, naturlekeplasser, naturrestaurering, hage for insekter, overvann og LOD mv. Vi måtte stadig vekk måtte sette inn flere stoler på flere av foredragene som ble holdt i Sal 1 og 2 i Hall D. De fleste av foredragene hadde over 100 deltagere.

FAGUS (FAGLIG UTVIKLINGSSENTER FOR GRØNTANLEGGSSSEKTOREN)

FAGUS er et bindeledd mellom forskningsmiljøene og næringen i den grønne sektoren.

NAML er representert med Rune Tangen som styremedlem i Fagus. Ny daglig leder i 2024 er Sissel Rosenfelt.

Naml er representert ellers i Fagus faglige råd ved Ida Tindeskog, og Merete Bellingmo møter i dagligleder møter for stifterorganisasjonene.

BLIMESTER.COM

NAML er deleier i blimester.com. Ni landsomfattende bransjeforeninger i byggenæringen står bak utdanningstilbudet, og bidrar med unik erfaring og kunnskap om det å være mester i byggefagene. Det gis rabatt til eierorganisasjonene.

Studiet er basert på prosjektbasert læring. I undervisningen hos Blimester.com tar vi utgangspunkt i relevante byggeprosjekter når du bl.a. lærer om ledelse av håndverksbedrifter, byggesak, byggeplassledelse, prosjektering, faglig kalkulasjon, markedsføring, økonomistyring og krav og kriterier knyttet til den faglige utførelsen av de ulike byggearbeidene.

NAML ved Merete Bellingmo sitter i styret hvor alle eierorganisasjonene er representert.

Ny daglig leder fra 1.1.2025, Randy Gomez.

SOA OG OKAB

SOA er vårt fags opplæringscenter og en kvalitetsmessig god kursarrangør for oss. SOA er med i samarbeidet vi har med skolene om samfunnskontrakter. De er en nøkkel for at dette samarbeidet skal bære frukter.

Opplæringskontoret og NAML Region Vest har et godt samarbeid med OKAB.

NORGES GRØNNE FAGSKOLE – VEA, fagskolen for anleggsgartnere

I Naml har jevnlig møter med fagskolen. Den har et unikt tilbud for våre medlemmer i videreutdanning.
<https://www.vea-fs.no/studietilbud/>

NAML og Vea har en samarbeidsavtale. Den vil revideres og reforhandles i okt-2025.

Utdrag fra avtalen pr.2016:

1. Hensikt

Samarbeidet har til hensikt å få til et tett og godt samarbeid mellom skole og bedrift. Målsettingen er å få til gode utdanningstilbud på fagskolenivå for anleggsgartnerbransjen.

2. Samarbeidet går ut på:

- Utveksle ideer om aktuelle nye studietilbud
- Samarbeid om utvikling av studier
- Naml gir informasjon om nyheter og utvikling innen anleggsgartnerfaget slik at skolen kan tilby oppdatert og relevant kunnskap.
- Medlemmer fra bransjen stiller i bransjeråd på Vea

ÅRETS GRØNNE PARK

ÅRETS GRØNNE PARK 2024

For trettifemte gang delte NAML – Norske Anleggsgartnere Miljø og Landskapsentreprenører v/ juryen, ut prisen for Årets Grønne Park.

Prisen for Årets Grønne park gikk i 2024 til Ravnedalen naturpark i Kristiansand. I juryen sitter landskapsarkitekt Kirsten G Lunde og fagansvarlig i NAML Ida Tindeskog. Prisen ble overrekket i kommunestyresalen til ordfører i Kristiansand Mathias Bernander (H) og Parkvesenet, sone Nord og Vest, i Kristiansand Kommune ved Bodil Pedersen.

Vi vil referere til statuttene som ligger til grunn for utnevnelsen av Årets Grønne Park:

- At parken har høy estetisk og bruksmessig kvalitet
- At det faglige nivået på skjøtsel og drift ligger høyt
- At parken er tilgjengelig for allmenheten

Det kommer frem av begrunnelsen er at utnevnelsen tar i stor grad sikte på å fokusere på skjøtsel og drift som ligger på et høyt nivå. For å signalisere viktigheten av dette arbeidet ovenfor bevilgende myndigheter, eget fagmiljø, og ikke minst for å hedre og inspirere de som til daglig har ansvar og arbeider i parken.

NAML tildeler messingplakett og et diplom.

NHO Byggenæringen

Hva skjer i NHO Byggenæringen – Vinter 2025

Dette er en kort orientering om pågående arbeid i NHO Byggenæringen.

Markedssituasjonen

Medlemsundersøkelsen viser at mange medlemmer i NHO byggenæringen, i alle bransjer, har opplevd markedssituasjonen som særlig krevende over lengre tid. Vi tror fortsatt at vinteren og våren vil bli tøff for enkelte. Etter første signaler om rentenedsettelse for ett år siden, har forventningene stabilisert seg på et noe høyere (men fortsatt lavt) nivå.

De forespeilede rentekuttene gjennom 2024 uteble, og det er i skrivende stund også større usikkerhet om rentebanen i 2025. Selv om det ventes 0,25-kutt fra Norges Bank i mars, er det tvil om hvor mange påfølgende senkninger vi får i 2025. Egne analyser fra NHO Byggenæringen viser at effekten av et rentekutt i form av økt aktivitet, uansett vil ta 6-18 måneder.

Om vi bruker boliginvesteringer som en indikator for aktivitet, anslår NHO, Norges Bank og SSB at boliginvesteringene vil ligge på et relativt lavt nivå i 2025. Finansdepartementet er imidlertid langt mer optimistiske. Derfor frykter vi at regjeringen legger feil anslag til grunn i sitt arbeid med statsbudsjett for 2026 og revidert budsjett 2025.

Mens anleggsmarkedet går greit, har vi historisk lave igangsettinger av nye boliger, det bygges knapt nye næringsbygg og kommunene holder igjen på både planlagte investeringer og vedlikehold som følge av trang kommuneøkonomi i 2024 og inn i 2025. Vi frykter at dette ødelegger for nødvendig kapasitet i næringen den dagen markedet tar seg opp igjen. Nå er det færre som begynner i næringen og mange som trekker til andre næringer.

NHO Byggenæringens første markedsrapport ble lansert på Arendalsuka i fjor, og en ny versjon ble publisert i januar 2025. Denne blir nå oppdatert hvert kvartal, og sendes ut til alle daglige ledere i medlemsbedriftene. Den siste versjonen inneholder også NHO Byggenæringens første prognose for byggenæringen de neste par-årene. Vi skal fortsette med å utvikle prognosene, og opprette et bedriftspanel om kan utfylle analysene av markedsutsiktene.

I det næringspolitiske arbeidet fra NHO Byggenæringen forsøker vi å finne gode tiltak og virkemidler som svarer på samfunnets behov og samtidig øker aktiviteten i næringen. Derfor har vi vridd budskapet vårt over i en større samfunns-kontekst.

I høst fikk vi gjennomslag for ytterligere styrking av husbankens utlånsrammer, senket egenkapitalkrav til boliglån og rekordhøy bygging av studentboliger. I sum gir dette noe økt aktivitet.

Arbeidet med statsbudsjettet for 2026 og gjennomslag er allerede i gang. Vi vurderer at det politiske handlingsrommet er størst for å få gjennomslag for boligpolitikken. Mediene skriver flere saker om utfordringene og partiene vier temaet mer oppmerksomhet. Dette skal vi utnytte, og bolig vil være en viktig knagg for mye av de næringspolitiske sakene fremover. Vi har som ambisjon å samle et bredt lag med aktører bak oss for å skape mer oppmerksomhet om dette, og bransjer og bedrifter vil bli forespurt om å delta i arbeidet.

Valgåret 2025

Partiene forbereder seg på valgkamp i en politisk situasjon som er uoversiktlig. Det er gryende uro i regjeringen om energimarkedspakken, bevegelser internt på borgerlig side og usikkerhet om hvilke partier som kommer over sperregrensen.

Partiene har nå levert sine førsteutkast til partiprogrammer, og vi har kommentert på disse. Per nå ser vi ingenting hos de store partiene som er til vesentlig ulempe for byggenæringen, men heller ikke store nok ambisjoner på næringens vegne. Det er viktig å gjøre et godt grunnarbeid med partienes programmer frem mot landsmøtene, slik at vi er godt rustet for gjennomslag i regjeringsplattformen til ny regjering til høsten.

NHO Byggenæringens første markedsrapport ble lansert på Arendalsuka i fjor, og en ny versjon ble publisert i januar 2025. Denne blir nå oppdatert hvert kvartal, og sendes ut til alle daglige ledere i medlemsbedriftene. Den siste versjonen inneholder også NHO Byggenæringens første prognose for byggenæringen de neste par-årene. Vi skal fortsette med å utvikle prognosene, og opprette et bedriftspanel om kan utfylle analysene av markedsutsiktene.

Bærekraft

Klimapartnerskapet ble signert 26. september. NHO Byggenæringen har gjennom klimapartnerskapet fått en sterkere posisjon i klimaarbeidet og vi ønsker å bruke den arenaen for å jobbe videre med gjennomslag for våre foreslåtte virkemidler. Dette er en 1.0-avtale, så vi skal fortsette arbeidet sammen med regjeringen for å videreutvikle avtalen og inkludere flere virkemidler.

Vi holder på å etablere en prosjektorganisasjon for gjennomføringen av våre forpliktelser i Klimapartnerskapet for 2025 og 2026, og her vil vi legge stor vekt på å involvere bransjer og bedrifter. Arbeidet med dialog om nye krav i TEK mellom DIBK og byggenæringen er godt i gang.

NHO Byggenæringen har nå utviklet en felles policy på natur. Rammebetingelsen knyttet til ivaretagelse av natur vil få stor betydning for næringen fremover. I høst legger regjeringen frem en stortingsmelding om natur.

Kompetanse

Det kommer til å være underskudd på arbeidskraft i mange sektorer. Det vil bli en kamp om arbeidskraften i årene fremover, der byggenæringen vil konkurrere med industrien, olje og gass og IT om kompetanse. Framskrivningene til SSB sier at vi vil mangle 90 000 fagarbeidere i 2035. Bygg- og anleggsgagnene er blant de fagene der behovet vil være størst. Hele sju av ti bedrifter har ikke klart å rekruttere ønsket kompetanse. Utdanning seiler opp som den viktigste valgkampsaken i 2025 ifølge ny Norstat-måling.

Vi har allerede mangel på fagarbeidere, og derfor er det særlig viktig at en ny regjering prioriterer tiltak som satser på et godt skoletilbud med en sterk fag- og yrkesopplæring dimensjonert i tråd med næringslivets behov, slik at enda flere ungdommer og voksne velger byggfag og fullfører fram til sluttkompetanse. Vi vil spesielt følge opp kompromisset rundt lærlingeklausulen for økt rekruttering til de mindre fagene.

Arbeidsliv

På arbeidslivsområdet er jobber vi for tiden særlig med følgende saker:

- Tariff: Forberedelser vårens mellomoppgjør NHO-LO og påfølgende justeringsforhandlinger med Fellesforbundet
- Advokattjenester og løpende bistand
- Løpende høringer arbeidsliv
- Innleie – videre arbeid

NHO Byggenæringens jobber for tiden blant annet med forberedelser til mellomoppgjøret 2025, og løpende juridisk bistand til medlemsbedriftene. Dette inkluderer blant annet deltakelse i forhandlingsmøter, representere medlemsbedrifter overfor motpartens advokat og løpende bistand i nedbemanningsprosesser.

I 2024 bisto advokatene i NHO Byggenæringen i 2045 saker fra 508 medlemsbedrifter. Dette tilsvarer grovt regnet 10 saker per dag og 50 saker per uke. Av disse gjaldt 228 av sakene, det vil si ca. 21 saker per måned i snitt, nedbemanning, permittering el. Øvrige saker gjaldt blant annet bistand innenfor tariff, herunder rådgivning knyttet til lokale forhandlinger, arbeidstidsordninger, innleie og oppsigelse grunnet arbeidstakers forhold.

Tariffoppgjøret i 2024 var et hovedoppgjør, og avdelingen gjennomførte forhandlinger og meklinger innenfor våre overenskomstområder. NHO Byggenæringen har holdt en rekke foredrag og informasjonsmøter der vi har orientert om resultatet av det sentrale lønnsoppgjøret og gitt bedriftene råd om gjennomføring av de lokale lønnsforhandlingene. Advokatene har også deltatt i flere organisatoriske møter med Fellesforbundet knyttet til lokale lønnsforhandlinger – dette gjelder særlig innenfor området for byggeindustrien.

Vi jobber også – både alene og sammen med NHO-S – løpende med høringssaker knyttet til endringer i arbeidsmiljøloven og tilhørende regelverk.

Før jul leverte vi svar på høring knyttet til Arbeidstilsynets virkemidler. Lovforslagene var en skjerping av Arbeidstilsynets sanksjoner; særlig overtredelsesgebyr og var ment å ramme virksomheter som driver med arbeidslivskriminalitet. NHO Byggenæringen var likevel kritisk til de fleste av forslagene, fordi de også ville ramme seriøse virksomheter som tar sikkerheten til sine ansatte på alvor, men som av og til trår feil når det gjelder etterlevelsen av det omfattende HMS-regelverket. Det legges opp til et mulig politisk løp når høringsfristen er utløpt.

På HMS-området så har NHO Byggenæringen i løpet av 2024 fått en rekke møtearenaer med Arbeidstilsynet:

- Rådet for Arbeidstilsynet – her møter direktøren for Arbeidstilsynet med sin ledergruppe og hovedorganisasjonene på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. NHO Byggenæringen deltar sammen med NHO. Rådet er et samarbeidsforum, som blant annet behandler saker som Arbeidstilsynets tilsynsstrategi, nasjonalt arbeidsmiljø og strategiske spørsmål og utviklingstrekk i arbeidslivet
- Regelverksforum – her møter jurister fra Arbeidstilsynets regelverksavdeling og partene i arbeidslivet fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Regelverksforumet skal drøfte utvikling, vedlikehold og forenkling av HMS-regelverket på forskriftsnivå.
- Dialogmøte med Arbeidstilsynet – her møter tilsynsledere fra Arbeidstilsynet, NHO Byggenæringen, MEF, Fellesforbundet og Norsk Arbeidsmandsforbund. Dette er et forum hvor vi kan diskutere saker knyttet til tilsyn sanksjoner, og gi innspill om medlemsbedriftens erfaringer med Arbeidstilsynet.
- Deltagelse i arbeidsgruppe nedsatt av Arbeidstilsynet som har vurdert behovet for regelverk knyttet til psykososialt arbeidsmiljø, herunder utarbeidelse av veiledning.

KOMPETANSEFORUM NHO Byggenæringen

Forumet samler alle bransjer i NHO Byggenæringen. Dette fellesskapet orienterer hverandre og samarbeider om kompetanseutvikling og rekruttering til bransjen.

I 2024 har vi vært samlet om rekrutteringskampanje til BA vg1. Øvrig rekruttering har bransjene selv stått for.

NAML er aktivt med i dette forumet som et av fokusområdene i arbeidsprogrammet.

MILJØFORUM NHO Byggenæringen

Forumet samler bransjer som ønsker å utvikle politikk og i fellesskap løse utfordringene som ligger i klima og bærekrafts krav.

Det er blitt diskutert klimapartnerskapet, Landskap LCA, behov for klimakalkulator og bærekrafts rapportering og høringen om klimanøytrale anleggsplass etter initiativ fra NAML.

NAML ble den eneste bransjen i NHO Byggenæringen som anbefaler å gi kommunene mulighet til å sette krav om klimanøytrale anleggsplasser.

ETISK HANDEL NORGE

NAML er medlemmer i Etisk Handel Norge. Etisk handel Norge er en medlemsorganisasjon og et ressurscenter for bærekraftig handel. Deres formål er å fremme ansvarlig forretningspraksis i leverandørkjeder slik at handel bidrar til å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, samfunn og miljø. Alle medlemmer rapporterer årlig til om fremdrift på etisk handel.

NAML rapporterer med målsetning om å informere sine medlemmer om krav om etisk handel og utvikling innen krav og rammer for etisk handel. Det ble invitert til webinar om temaet Åpenhetsloven og aktomhetsvurderinger med rapportering.

Året 2024 er det første året det skal rapporteres. Veiledning til vurdering og rapportering finnes på NHO Byggenæringen/ Åpenhetsloven-Anbefalinger fra NHO Byggenæringen.

NORDISK SAMARBEID – NORDISKE PRESIDET

Medlemmer i Nordisk Presidium (NP) er Landsforeningene i Danmark (DAG), Sverige (STAF), Finland (VAR), Island og Norge.

Fra 2024 har Søren Sømod fra Danmark innehatt presidentvervet. Sekretariatet for Nordisk Presidium blir håndtert av NAML ved Merete Bellingmo. Kennet Lundin representerer Norden i mange sammenhenger i ELCA.

4 møter er avholdt i 2024. Det planlegges nå en nordisk konferanse 8.10-9.10 2026

Sted; Malmø med kombinasjon for befarung i København

EUROPEISK SAMARBEID

European Landscape Contractors Association - ELCA.

ELCA sitter på mange ressurser som NAML og Norge kan ha til disposisjon og benytte i mange sammenhenger. ELCA har nå åpnet alle sine møter digitalt og inviterer alle inn. Vil derfor oppfordre til å melde seg på disse.

INNKJØPSAVTALER

NAML har i 2024 hatt samarbeidsavtaler med disse leverandørene:

Ahlsell	Tryg Forsikring
Asak	Advokatfirma Tryti
Advokatfirma Berngaard	Sixt bilutleie
Byggmakker- kjeden	Flor-arbeidstøy til kvinner
Brødrene Dahl	EcoMobility-kjørebok
Telenor	

I tillegg har vi gjennom fellesskapet i NHO Byggenæringen innkjøpsavtaler.

<https://www.nhobyggenaringen.no/medlemskap/medlemsfordeler/>

Bransjefellesskapet i NHO Byggenæringen har nå under utvikling nye avtaler som vil lanseres i løpet av 2025.

ORGANISASJONEN NAML

TILLITSVALGTE

Styrets sammensetning:

Styrets leder	Ruben Høie
Styrets nestleder	Bea Rosted
Styremedlem	Florian Aschwanden
Styremedlem	Thor Herman Larsen

Varamedlem til styret innkalt til alle styremøter:

Kim Short

Stig Morgan Lundhaug

Representant til NHO og NHO Byggenæringens representantskap:

Ruben Høie

Varamedlem er styrets nestleder, eventuelt annen med avklaring i styret.

Kontrollkomiteen:

Einar Braathen

Sigurd Boasson

Valgkomite:

Stein Wikholm, Håkon Skaaret, Øyvind Johansen

Landsstyret (LS)

Det har i året 2024 vært avholdt 7 møter for landsstyret.

Karsten Raddatz sitter som styremedlem i i NHO Byggenæringen

ARBEIDSMILJØ

Arbeidsmiljøet blant ansatte i sekretariatet er godt, og virksomheten medfører ingen negativ påvirkning av det ytre miljø.

Vi har i 2024 fortsatt vårt gode og positive samarbeidet mellom NHO Byggenæringen og NAML.

Vi vil også fremheve det positive samarbeidet med de andre bransjeforeningene i felleskapet som vi er en del av.

Det er ikke registrert sykefraværet i 2024.

MEDLEMMER

Medlemstallet er i NAML pr.31.12.2024 er 73 medlemsbedrifter og 14 skoler/opplæringskontor.

Pr 31.12 2023 67 medlemsbedrifter og 14 skoler/opplæringskontor.

6 nye medlemmer i 2024:

Rekkje as	Trefelling as
Bergknapp as	Mesterlandskap as
Anleggsgartner 1 Vesterbekkmo as	Steinlegger Steinli as

Bedrifter som har avsluttet sitt medlemskap i NAML i 2024 er:

Jonny Tuvsjøen pr.1.5.2024

Utespesialisten pr.1.1.2024

Alle medlemmer i NAML er obligatorisk medlem i NHO og fellesskapet i BNL. Oversikt over våre medlemmer med oppdatert liste tilgjengelig på vår hjemmeside NAML.no.

Medlemsliste bedrifter 31.12.2024

2tal Utemiljø Anleggsgartner AS Avd Narvik	Postboks 312	8504	NARVIK
2tal Utemiljø Anleggsgartner AS Avd Tromsø	Postboks 3399	9276	TROMSØ
A Markussen AS Avd Harstad	Postboks 113	8502	NARVIK
A Markussen AS, Avd. Narvik	Postboks 113	8502	NARVIK
A Markussen AS, Avd. Tromsø	Postboks 97	9251	TROMSØ
ABT anleggsgartner AS	Nissedalsvegen 1575	3854	NISSDAL
Agaia AS Avd Lier	Gjellebekkstubben 10	3420	LIERSKOGEN
Akershusgartneren AS	Postboks 100	2024	GJERDRUM
Anlegg & Utemiljø AS	Eklesspannveien 80	7036	TRONDHEIM
Anleggsgartner Arnesen AS	Andreas Grøttings veg 21	2408	ELVERUM
Anleggsgartner Baarøy AS	Flovegen 6	6800	FØRDE
Anleggsgartner Kalager AS	Herstadveien 3	3090	Hof
Anleggsgartnerkompaniet AS	Krydsbyveien 25	1350	LOMMEDALEN
Anleggsgartnermester Wikholm AS	Olsvikskjenet 141	5184	OLSVIK
Anlex AS	Kongeveien 153	1407	VINTERBRO
Antons Hagesenter AS	Langfjordveien 5	9910	BJØRNEVATN
Arentz og Munkeby Anleggsgartneri AS	Stokkanvegen 29	7630	ÅSEN
Askeland AS, Anleggsgartnermester	Postboks 252	5342	STRAUME
Bmg Stein & Hage AS	Torvmarkvegen 9	7540	KLÆBU
Boasson AS	Kokstadveien 31 c	5257	KOKSTAD YTRE
Braathen Landskapsentreprenør AS	Osloveien 630	1914	ENEBAKK
Bye AS, Kurt	Jæktsmedgata 6	7725	Steinkjer
Ch Prosjekt AS	Gunnar Schjelderups vei 9	0485	Oslo

Din Gartner-Kawa AS	Haugsvveien 20	8289	ENGELØYA
Evje, Bjørnar	Kloppasvingen 1	2743	HARESTUA
Finnmark Utemiljø AS	Bjørnemyra 115	9512	ALTA
Garthe GrøntAnlegg AS	Risørveien 502	4950	RISØR
Gartnerhagen AS	Paal Bergs vei 51	0692	OSLO
Gravdal Hage & Anlegg AS	Janaflaten 52	5179	GODVIK
Grøteig AS	Kopstadveien 19B	3180	NYKIRKE
Hageanlegg AS	Loholt Allè 16	7049	TRONDHEIM
Hageform AS	Tåsenveien 127	0880	OSLO
Håkonsen og Sukke			
Landskapsentreprenør AS	Borgeskogsvingen 20	3160	Stokke
Jans Hageservice AS	Hylkjeflaten 42	5109	HYLKJE
Johansen, Svein Erik AS	Garnveien 38	8013	BODØ
Klosterskogen Hage Og Parkanlegg AS	Engliveien 48	8610	MO I RANA
Kreativt Landskap AS	Eirik Raudes vei 28	0196	OSLO
Landskapsentreprenørene AS Avd Kristiansand	Rigedalen 23	4626	KRISTIANSAND S
Landskapsentreprenørene AS Avd Stavanger	Fabrikkveien 20	4033	STAVANGER
Larix Landskap AS	Pauliveien 39b	3185	SKOPPUM
Maskin og Utemiljø AS	Håkon Håkonssons vei 82	1852	MYSEN
Millstein AS	Gøteborggata 10A	0566	OSLO
Morud & Heimlund AS	Vålaugsvegen 127	2032	MAURA
Nannestad Grøntmiljø AS	Grønnspekkvegen 2	2032	MAURA
Nypan Hage & Anlegg AS	Leinstrandvegen 829	7083	LEINSTRAND
Nærmiljø Hage Og Anlegg AS	Nye Sædalsveien 160	5099	BERGEN
Oveland Utemiljø AS	Reiersølleveien 131	4820	FROLAND
Park & Anleggstjenester AS	Bratsbergvegen 139	7036	TRONDHEIM
Rikstad Grøntanlegg as	Teglhageveien 18	3125	TØNSBERG
Rekkje Stiutvikling AS	Trolladalen 30	6856	SOGNDAL
Sandal AS, Jan Erik Anleggsgartner	Morkafura 8	6105	VOLDA
Skaaret Landskap AS	Postboks 138	1372	ASKER
SL Stenlegging AS	Osloveien 142	1536	MOSS
Spydeberg Utemiljø AS	Næringsveien 28	1820	SPYDEBERG
Stokk & Sten Utemiljø AS	Ullerøyveien 518	1747	SKJEBERG
Strandman AS	Velleveien 15	3118	TØNSBERG
Strandman AS Avd Sandefjord		3220	SANDEFJORD
Syd Utemiljø AS	Leireheia 13	4641	SØGNE
Tangen Uteanlegg AS	Postboks 249	8601	MO I RANA
TNT Landskap AS	Hvittingfossveien 431	3092	SUNDBYFOSS
Tranby AS	Postboks 83	1314	VØYENENGA
Ureist AS	Postboks 156 Sentrum	0105	OSLO
Uteanlegg AS	Holterveien 4 G	1440	DRØBAK
Vaglid AS	Skjoldastraumsvegen 272	5570	Aksdal
Oslogartnerne as	Østre Aker vei 24c	0581	Oslo

SEKRETARIATET

NAML har to ansatte:

Merete Bellingmo, daglig leder

Bjørn Aakerholt, fagansvarlig frem til 15.3.2024

Ida Tindeskog, fagansvarlig tiltrådte 1.4.2024

Merete Bellingmo, daglig leder og Ida Tindeskog, fagansvarlig

OVERORDNEDE MÅLSETNINGER

Arbeidsprogrammet vedtatt på årsmøtet 2024 og gjeldene strategiprogram har vært grunnlaget for arbeidet i sekretariatet

Prioriterte oppgaver i 2024:

- Øke rekrutteringen til faget
- Rekruttere flere medlemsbedrifter til foreningen
- Bidra til utviklingen av en bærekraftig bransje

VEDTAK I ÅRSMØTET 2024

Fra protokoll årsmøtet NAML 8.mars 2024:

Årsmøtets omforente forslag enstemmig vedtatt.

Årsmøtet ber styret utrede organisasjonsutviklingen for NAML. Både positive og negative konsekvenser skal komme tydelig frem av arbeidet. Arbeidet skal munne ut i en konkret beslutningssak på årsmøtet i 2025.

Arbeidet skal utføres av en arbeidsgruppe som består av Stein Wikholm, Karsten T. Raddatz, Florian Aschwanden, 1 representant fra Green, styreleder i NAML, Egil Johnsen og Bea Rosted. Første møtet skal avholdes innen første uken i april. Styreleder i NAML leder arbeidet.

Prosjektet ble raskt etablert og startet sitt arbeid. Prosjektgruppen overleverte sitt arbeid til styret for videre behandling og innstilling innen frist for forslag til beslutningssak for årsmøtet. Utarbeidet rapport sendes ut med årsmøtepapirer.

LOKALITETER

NAMLs sekretariat har kontorer i Middelthunsgate 27, Oslo.

Kontoret i Oslo er etablert i et kontorfellesskap med bransjeforeninger i NHO Byggenæringen og NHO.

REGNSKAPSFØRER

Regnskaper føres av NHO Service og Amesto.

REVISOR

Hålogaland revisjon as, 8513 Narvik.

ØKONOMI

ÅRSOPPGJØR 2024

Driftsresultat viser underskudd på kr. -3 134.-

Resultat før skatt overskudd kr. 68 104.-

Skattekostnader kr.174 272.-

KOMPETANSETILSKUDD

Det er bevilget kompetansetilskudd for aktiviteter i 2024 til regionene.

Region Sør: 25.000.- ikke utbetalt.

Pr.31.12.2024 er det av kr.127 384.- i balansen til kompetansemidler/tilskudd.

Oslo13.mars 2025

Styret

Årsmøtet i Narvik 2025